

Un conte de dos legisladors

Imaginïn que la legislació de Dret privat es pogués encomanar a dos legisladors, competents però amb personalitats i caràcters molt marcats i diferents. Els anomenarem Civil i Mercantil.

Civil és pausat, de formes solemnes i antigues. Els seus temps són llargs, ja que es mesuren no ja per lustres o dècades, sinó gairebé per segles, com els dels déus. És cautelós, prudent, gairebé tímid. És constant, rectilini, avorridament coherent i predictable. És reticent a les influències dels altres, desconfia gairebé per instint. Avorreix l'experimentació, la novetat, la improvisació. De tant en tant els seus ritmes s'aviven de manera vertiginosa davant d'un termini peremptori marcat per directives europees, o fomentat pels buròcrates al capdavant dels negociats en matèria de consum. També se li accelera el pols davant dels canvis o les demandes socials que toquen al tàlem i als fills. Però no triguen molt a tornar la seva circumspecció i els seus temps melancòlics.

Mercantil no pot ser més diferent. És bulliciós, hiperactiu, nerviós. És amic de novetats, de canvis constants. Actuar abans de pensar és la seva divisa. Per això està subjecte a impulsos sobtats, gairebé frenètics. Li encanta improvisar. És crèdul i es deixa aconsellar per gairebé qualsevol, de vegades fins i tot per males companyies. Canvia de criteri amb sorprenent facilitat però també amb fatxenda desimboltura. El perd sovint la paciència i vol resultats ràpids i visibles. També cau sota la influència de les directives europees, però no sempre li agrada seguir l'estela dels seus homòlegs en altres estats de la UE. La seva activitat és incessant, esgotadora, extenuant fins i tot per a aquells que només miren.

Hi ha un país on la legislació de Dret privat està atribuïda alhora a aquests dos legisladors tan oposats. Encara més, ambdós, Civil i Mercantil, conviuen en el mateix ministeri, el de Justícia, en una esquizofrènia que supera la de Stevenson. Aquest país tan estrany és el nostre.

L'exagerat conte anterior és una llicència, és clar. Però és la pura veritat. A Espanya, la legislació civil de l'Estat, almenys en l'àmbit patrimonial, fa dècades que pateix d'esclerosi. El nostre dret privat patrimonial fa aigües per tot arreu i no és més que un tinglado que amb prou feines s'aguanta, amb poques honroses excepcions. És simplement suïcida que estiguem afrontant l'economia del segle XXI i les nostres actuals angoixes econòmiques armats amb el Llibre IV del Codi civil gairebé com acabat de sortir de les plomes dirigides per Alonso Martínez. El Llibre IV del Codi Civil necessita imperativament una reforma urgentíssima. No és d'estranyar que els legisladors que poden, com el català, tractin de desmarcar-se i anar per lliure, dins o fora de la Constitució. Ni tampoc que els operadors

econòmics no donin crèdit al conjunt de normes que governen la seva activitat contractual i votin amb els peus, si és que s'ho poden permetre.

Tampoc és de rebut, justament, que la legislació mercantil es faci a la carrera i es reformi cada trimestre. Anem a l'exemple de la legislació societària, que no és l'únic, ja que la nostra legislació concursal es toca i retoca quasi al mateix ritme d'atracció de fèria. El [Reial Decret Legislatiu 1/2010, del 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la llei de societats de capital](#), i que tractava de ser el quasi-codi de societats espanyol ha estat modificat cinc (sí, cinc) vegades en dos anys. La darrera per la [Llei 1/2012, de 22 de juny, de simplificació de les obligacions d'informació i documentació de fusions i escissions de societats de capital](#). Poc abans pel [Reial Decret Llei 9/2012, de 16 de març](#), amb el mateix títol que la llei anterior, que el deroga. L'estiu passat per la [Llei 25/2011, d'1 d'agost, de reforma parcial de la llei de societats de capital i d'incorporació de la Directiva 2007/36/CE, del Parlament Europeu i del Consell, sobre l'exercici de determinats drets dels accionistes de societats cotitzades](#). I encara abans ho havia estat per la [Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible](#) i pel [Reial decret llei 13/2010, de 3 de desembre, d'actuacions en l'àmbit fiscal, laboral i liberalitzadores per fomentar la inversió i la creació d'ocupació](#).

Però més enllà d'aquesta successió de modificacions sense sentit d'un text legal que encara no ha complert dos anys estan les anades i vingudes, les contradiccions, el provar per a després penedir-se. Alguns casos són realment inconcebibles. Recorden sens dubte la popularment coneguda com esmena Florentino (per la lluita de poder a Iberdrola entre l'equip gestor i el president d'ACS) que el 2010 va fer saltar de sobte i sense cap estudi previ els límits estatutaris a l'exercici dels drets de vot en les societats cotitzades. Menys de dos anys després de la seva adopció, i menys d'un any després de la seva entrada en vigor, es desactiva la prohibició de l'art. 527 de la [Llei de societats de capital](#) (que en tan breu termini havia estat abans l'art. 515 de la Llei esmentada, i l'art. 105.2 de la Llei de societats anònimes) i es restaura la licitud dels límits de vot en cotitzades. I es fa amb la mateixa urgència, la mateixa falta d'anàlisi i el mateix actuar al dictat dels grups d'interès com s'havia fet, exactament en sentit contrari, feia menys de dos anys. He comentat el cas amb algun col·lega estranger: simplement no donava crèdit al que li explicava sobre el legislador espanyol. Per a la nostra desgràcia, no és un conte com el que obre aquest editorial. És la trista veritat.

Fins que el Ministeri de Justícia no adopti -recuperar no seria exacte, ja que no l'ha tinguda en les darreres dècades- una estratègia mínimament explícita i coherent en matèria de legislació de Dret privat, no mereixerem cap respecte de la comunitat jurídica internacional. A més, canviar les coses en això ni tan sols costa diners. Només cal prendre's seriosament la dignitat de la tasca.

Fernando Gómez Pomar